

I. Czy znasz *Makbeta* Williama Szekspira?

1. Makbet i Banquo spotykają trzy Wiedźmy

A. przed zamkiem króla. B. w Lesie Birnamskim. C. w chacie czarnoksiężnika. D. na wrzosowisku.

2. Kapitan, przynosząc Duncanowi wieści z pola bitwy, o Makbecie mówi, że

A. wykazał się niezwykłą odwagą. B. zachował się tchórzliwie, jego postawa była niegodna rycerza.

C. niczym się nie wyróżnił. D. nie uczestniczył w bitwie.

3. Określ prawdziwość podanych zdań. Oznacz literą P zdania prawdziwe, a literą F – zdania fałszywe.

A. Banquo cieszy się z zaszczytów, jakich według przepowiedni czarownic ma dostąpić Makbet.	P	F
B. Macduff ginie z ręki Makbeta.	P	F
C. Makbet widzi ducha Banqua podczas uczty na zamku.	P	F
D. Donalbain i Malcolm to synowie króla Duncana.	P	F
E. Lady Makbet ginie rażona piorunem.	P	F

4. Lady Makbet obawia się, że na drodze do realizacji ambitnych planów małżeństwa stanie sam Makbet. Przeszkodą może się stać jego

A. upór. B. nadmiar ambicji. C. pocziwa natura. D. niezdolność do kompromisu.

5. Przedstaw okoliczności pierwszej zbrodni, do której dochodzi w utworze.

zbrodniarz –

ofiara –

miejsce –

czas –

6. Po zdobyciu władzy Makbet jawi się w oczach poddanych jako

A. dobry, sprawiedliwy i mądry władca. B. człowiek zasługujący na szacunek.

C. tyran i okrutny ciemięzca. D. osoba zapalczywa, ale w głębi duszy miłosierna.

7. Na wiadomość o śmierci żony Makbet

A. reaguje zdziwieniem. B. pozostaje obojętny. C. rozkazuje zbadać przyczyny jej śmierci. D. odczuwa ulgę.

8. Kim są w utworze wymienione postacie? Określ ich relację z Makbetem.

Banquo – Macduff –

Duncan – Hekate –

9. Makbeta zabija człowiek, który zgodnie z drugą przepowiednią Wiedźm

A. urodził się w wyniku cesarskiego cięcia. B. nie urodził się w Szkocji.

C. urodził się przed terminem. D. urodził się w tym samym czasie, co Makbet.

II. Makbet – od dzielnego i prawego rycerza do**I. Poznanie postaci**

ŻOŁNIERZ

(...) gdy wtem Makbet

Dzielny nasz Makbet, gardząc szalą szczęścia,

Mieczem, dymiącym się krwią jak kadzidłem,

Torując sobie drogę wśród zastępów,

Przedarł się do zdrajcy i dopóty

Nieubłagane zadawał mu cięcia,

Aż go rozrąbał od czaszki do szczęki

I głowę zatknął u blank naszych.

DUNKAN

O zacny mężu, waleczny Makbecie!

ŻOŁNIERZ

(...) Natarł norweski władca

DUNKAN

Nie strwożyłoż

To naszych wodzów, Makbeta i Banka?

ŻOŁNIERZ

Jak wróble orla albo lwa zające.

Zaprawdę, zdało się, że to dwa działa

Podwójne ostrym ładunkiem nabite

Z tak podwojoną uderzyli siłą.

Na nieprzyjaciół. Czy chcieli się skąpać

W gorących ranach, czy też upamiętnić

Drugą Golgotę, tego już nie umiem

Powiedzieć.

1. Jakie cechy Makbeta są wyeksponowane w tym fragmencie.

CECHA	CYTAT
	„O ZACZY MĘŻU, WALECZNY MAKBECIE”
	„TORUJĄC SOBIE DROGĘ WŚRÓD ZASTĘPÓW”
	„SŁUŻBA I HONOR, KTÓRYM ŻYCIE ŚWIĘCONE, W WYKOANIU SVOICH OBOWIĄZKÓW”

	„Nie słuchaj dzwonu, Duncanie, nie trzeba; Wzywa do piekła cię on, lub do nieba „JEDEN WYŁĄCZNIE JEDEN TYLKO BODZIEC PODŻEGNUJE WE MNIE TĘ POKUSĘ, TO JEST AMBICJA
--	---

2. Gdyby scharakteryzować postać na podstawie tych pierwszych scen, to jak brzmiałaby charakterystyka?

.....

.....

.....

II. Nadmierne pragnienia

BANKO

Wieszczba ta, jeśli wiarę w niej położysz,
Może zapalić w tobie niebezpieczną
Żądzę korony. Często, przyjacielu,
MAKBET do siebie
Dwie wróżby, będące
Niby prologiem świetniejszej przyszłości
Już się sprawdziły. (...)
Obecna zgroza nie tyle jest straszna
Ile okropne twory wyobraźni,
Mordercze widma, bytujące dotąd

Narzędzia piekła prawdę nam podają
Aby nas w zgubne potem sieci wplątać; (...)

Tylko w fantazji mojej, tak dalece
Wstrząsają moje jestestwo, że wszystkie
Męskie me władze w sen się ulatniają
I to jest tylko we mnie, czego nie ma (...)
Chceli los, abym był królem
Niech mię bez przyczynienia się mojego
Ukoronuje.

1. Jakimi cechami charakteryzują się słowa wiedźm?

.....

.....

.....

2. Jaką funkcję pełnią w kontekście problemu zła?

- a)
- b)
- c)
- d)
- e)

3. Podaj trzy funkcje, które pełnią w *Makbecie* czarownice.

-
-
-

III. Przekonanie do zbrodni

MAKBET

Nie postępujmy dalej na tej drodze: (...)

LADY MAK BET

Byłaż pijana nadzieja,
Co cię niedawno jeszcze kołysała?
Zasnęłaż potem i budziż się teraz,
Żeby ospale, trwożnie patrzeć na to,
Na co tak raźnie wtedy poglądała?
Nie lepsze dajesz mi wyobrażenie
I o miłości twojej. Maszli skrupuł
Mężnie w czyn przelać to, czego pożądasz?
Chciałbyś posiadać to, co sam uznajesz
Ozdobą życia, i chcesz żyć zarazem
W własnym uznaniu jak tchórz albo jako
Ów kot w przysłowiu gminnym, u którego
„Nie śmiem” przeważa „chciałbym”.

MAKBET

Przestań, proszę.

Na wszystkim gotów, co jest godne męża;

Kto więcej waży, nie jest nim.

LADY MAK BET

I jakiż
Zły duch ci kazał tę myśl mi nasunąć?
Kiedyś ją powziął, wtedy byłeś mężem:
O ile byś był więcej tym, czym byłeś,
O tyle więcej byłbyś nim.
(...) Byłam karmicielką
I wiem, jak to jest słodko kochać dziecię,
Które się karmi; byłabym mu jednak
Wyrwała była pierś z ust nadstawionych,
Które się do mnie tkliwie uśmiechały,
I roztrzaskała czaszkę, gdybym była
Zobowiązała się do tego czynu,
Jak ty do tego.

MAKBET

Gdybyśmy chybili?

LADY MAKBET

Chybić! Obwaruj jeno swoje męstwo,
A nie chybimy. (...)

MAKBET

Rodź mi samych chłopców!
Bo męstwa twego nieugięty kruszec
Nie niewieściego od dziś dnia nie spłodzi. (...)

1. Lady Makbet widząc, że jej mąż chce wycofać się ze zbrodni, przedstawia mu szereg argumentów, które przemawiają za popełnieniem zbrodni. Żona tana Kawdoru posługuje się techniką **manipulacji** - używa różnych technik przekonywania odbiorcy do swoich racji, ale nie robi tego wprost, czego przykładem są argumenty emocjonalne - Lady Makbet pragnie przekonać męża do zbrodni, uderzając w jego emocje i najsłabsze punkty. Zaznacz odpowiednie argumenty

- *Poniża męża, porównując go do przysłowiowego słabego kota. *obiecuje mu majątek *Wyrzuca mu, że jej nie kocha;
*obiecuje mu że urodzi mu syna *Oskarża go o tchórzostwo. *Kpi ze słabości męża niezdolnego do czynu.
*Zarzuca mężowi niezdecydowanie i niekonsekwencję (wycofuje się z marzeń o władzy w sytuacji możliwości ich spełnienia)
*Gardzi brakiem honoru Makbeta, który nie chce dotrzymać przysięgi. *Szantażuje go nierespektowaniem kodeksu rycerskiego

2. Dlaczego Makbet nie chce popełnić zbrodni?

.....

.....

.....

MAKBET

Jeśli to, co się ma stać, stać się musi
Niechby przynajmniej stało się niezwłocznie
Gdyby ten straszny cios mógł przeciąć wszelkie
Dalsze następstwa, gdyby ten czyn mógł być
Sam w sobie wszystkim i końcem wszystkiego
Tylko tu, na tej doczesnej mieliźnie,

O przyszłe życie, bym nie stał.

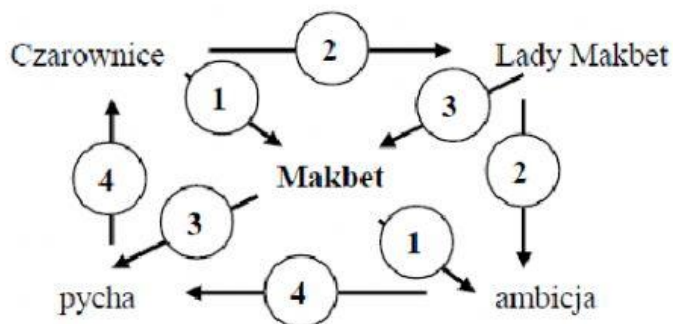
MAKBET

Niech więc się stanie! Wszystkie moje siły
Nagnę do tego okropnego czynu.
Idźmy i szczydźmy z świata jasnym czołem:
Fałsz serca i i fałsz lic muszą iść razem.

3. O czym świadczy ten cytat? Wypowiedziany zaraz przed zbrodnią:

.....

- 1 Przepowiednia czarownic obudziła ambicję Makbeta
- 2 Przepowiednia stała się dla Lady Makbet pretekstem do wpłynięcia na ambicję Makbeta
- 3 Lady Makbet zainicjowała pierwszy mord, kolejne mordy obudziły pychę Makbeta
- 4 Żądza władzy doprowadziła do pychy, ta swoje potwierdzenie znalazła w drugiej przepowiedni czarownic

Ostateczna decyzja należy do Makbeta

IV. Jedna zbrodnia każe popełniać kolejne

MAKBET

Być tym, czym jestem, jest to niczym nie być,
Jeślibym nie mógł być tym bez obawy.
Ten Banko jest mi groźny: ma on w sobie
Coś królewskiego, czego się bać trzeba.

Nieustraszony on i z gotowością
Ważenia się na wszystko łączy w sobie
Zimną rozwagę, która jego męstwo
Po pewnej drodze kieruje do celu;
Prócz niego nie ma na świecie człowieka,
Którego bym się lękał: obok niego

Czuje się duch mój uciśnionym, jako
Wedle podania czuł się uciśnionym
Duch Antoniusza przy Cezarze.
(...) Mnie więc bezowocną
Dały koronę, wsadziły mi w rękę

Jałowe berło, mające plonować
Komuś obcemu, nie moim potomkom.
Toż więc sumienie sobie splugawiłem
Dla rodu Banka, dla jego korzyści; (...)

1. Makbet jest władcą. Zaznacz cechy Makbeta po dokonaniu zbrodni:

*Nieufny *mężny *waleczny *bezwzględny *zadużany w sobie *okrutny *lojalny *ambitny *nieczuły

2. Co popycha Makbeta do kolejnej zbrodni? Z jakiego powodu zabija:

Makbet zleca zabójstwo Banka	
Makbet zlecił zabójstwo rodziny Makdufa	

3. Jak oceniasz postawę Makbeta pod względem logiki? Jak to się ma do przepowiedni?

MAKBET

Jest on i moim,
I to tak groźnym, że każda minuta
Jego istnienia czyni moje życie
Niepewnym. Mógłbym go sprzątnąć otwarcie
Mocą jedynie władzy mej i woli.
Lecz względ na pewnych wspólnych nam przyjaciół,
Których życzliwość jest mi pożądana,
Wstrzymuje mnie od tego: muszę raczej
Udawać boleść nad upadkiem tego,
Którego strącę.

1. Makbet, żeby się pozbyć Banka i Makduffa używa _____
2. Jak nazwałbyś taką postawę władcy, który pozbywa się przeciwników w ten sposób?

MAKDUF

Idźmy wnieść raczej miecz nieubłagany
I, jak przystoi prawym mężom, walczyć
Za poniżone nasze gniazdo. Z każdym
Nowym porankiem nowe wdów jęczenia,
Nowy płacz sierot, nowe skargi głośno

Biją w niebiosa, tak że te wydają
Żałobny odgłos, jak gdyby toż samo
Czuły co Szkocja i tak samo pomsty
szukały.

3. Czy Makbet – zabójca króla jest podobny do Makbeta – zabójcy Banka?

V. Makbet bratający się z siłami zła

MAKBET

W imię tych potęg, którym hołdujecie,
Jaki bądź są one i skąd bądź może
Pochodzić wasza tajemnicza wiedza (...)
Choćbyście miały rozpętać orkany
I zwrócić wściekłość rozhukanych wichrów
Przeciw kościołom; choćby wzdęte wały
Roztrzaskać miały i pochłonać w siebie
Wszelką żeglowną łódź; choćbyście miały

Zmiać bujne zboża, drzewa wykorzeniać,
Zamki powalić na głowy obrońców;
Choćby pałace, piramidy miały,
Pochylić czoła aż do fundamentów;
Chociażby wszystkie skarby przyrodzenia
W zarodkach miały zmarnieć, aźby
Samo zniszczenie osłabło ze znużenia:
Odpowiedzcie mi, odpowiedzcie na to,
O co was pytam.

1. Makbet chce w dalszej części tragedii utwierdzić się w swoim panowaniu. O czym to świadczy?

2. Sytuacja jest odmienna niż przy poprzednim spotkaniu wiedźm. Wskaż cztery różnice.

- a)
b)
c)

- d)
3. Makbet przekracza kolejny próg. Jaki?

VI. Makbet pokonany?

MAKBET

(...) Zgaśnij, wątłe światło!
Życie jest tylko przechodnim półcieniem
Nędznym aktorem, który swoją rolę
Przez parę godzin wygrawszy na scenie
W nicość przepada – powieścią idioty,
Głośną, wrzaskliwą, a nie nie znaczącą (...)

MAKBET

Nie poddam się! Nie chcę
Całować ziemi u nóg tego żaka
Malkolma ani motłochowi służyć
Za przedmiot obelg. (...)
Dotrwam do końca. Pod schroną tej tarczy
Bezpieczna ma pierś; złóż się, Makdufie! (...)

Słynna tragedia Szekspira obrazuje ludzką _____, niszczącą żądzę władzy, zawiera odwieczny _____, że nie można zbudować nic trwałego na _____ i krzywdzie oraz że zło rodzi kolejne _____. Dowodzą tego dzieje Makbeta, szkockiego _____, który uwierzył przepowiedni _____, iż będzie królem. Uwierzył do tego stopnia, że dokonał _____, a potem kolejnych morderstw. Do działania zachęca go lady Makbet. To niepowtarzalna literacka kreacja kobiety demonicznej, femme fatale. Oboje _____ przechodzą przemianę. Oboje giną. Nie mogą unieść ciężaru popełnionej _____.

PODSUMOWANIE

Charakterystyka Makbeta na poszczególnych etapach tragedii

II. SZEKSPIROWSKA FEMME FATALE, CZYLI KILKA SŁÓW O LADY MAKBET

1. W jaki sposób podane przedmioty łączą się z akcją utworu?

- a. sztylet.....
b. wrzosowisko.....
c. zakrwawione ręce.....
d. czarownica.....

2. Podaj 4 cechy Lady Makbet PRZED DOKONANIEM ZBRODNI**3. Przeanalizuj i zinterpretuj wypowiedzi bohaterki z różnych momentów jej życia.**

Moment akcji utworu	Znaczące słowa Lady Makbet	Interpretacja zachowania bohaterki
Lady Makbet czyta list od męża.	<i>Boję się jednak, czy z twoją naturą, / Którą przepaja mleko łagodności, / Będziesz osiągał cel najkrótszą drogą. / Owszem, nieobce ci sny o potędze / I masz ambicję, ale ci brakuje / Instynktu walki, drapieżności, zła.</i>	
Lady Makbet wyrzeka się swej niewieściej natury.	<i>Przybądźcie, duchy, które podżegacie / Myśli do zbrodni; odbierzcie mi pleć. / Chcę być bezwzględna do ostateczności.</i>	
Żona udziela pierwszych wskazówek mężowi.	<i>Aby przechytrzyć świat, bierz z niego przykład: / Maskuj się – zalsnij pogodą na twarzy, / Promieniuj ciepłem, brzmij przyjaznym tonem. / Bądź jak niewinny kwiat, a jednocześnie / Bądź wężem pod nim. [...] / Pozostaw wszystko mnie.</i>	
Lady Makbet widzi w mężu tchórza.	<i>Widzę, że twoja niedawna nadzieja / Była nietrzeźwa i zmorzył ją sen. [...] / To właśnie w tej woli / Byłeś człowiekiem! Gdzie twoje męstwo?! Daj mi te sztylety. / Śpiący i zmarli to tylko obrazy. / Bać się malowanego diabła!... / Dzieckiem / Jesteś? [...] / Popatrz, mam teraz już ręce jak ty. / Lecz błędąc na taki widok to wstyd.</i>	
Wspólniczka w zbrodni omdlewa na wieść o zabójstwie Duncana.	<i>Niech mi pomoże kto stąd odejść... Słabnę...</i>	
Makbet wyprawia ucztę na królewskim dworze. Zjawia mu się duch Banqua.	<i>Panuj nad sobą! Bądź mężczyzną! [...] / O, te niewidy, które przyprawiają / o dygot serca i ciarki na plecach / (Te puste strachy) – to dobre u dzieci, / Wysłuchanych w bajdy snute przy kominku / Zimową porą. / Lecz u ciebie? Wstydz się! / Cemu wytrzeszczasz tak wzrok? Masz przed sobą / Jedynie krzesło.</i>	
Choroba Lady Makbet.	<i>Co jest z tymi rękami? Cemu nie można ich domyć? [...] / I wciąż ten zapach krwi... Nic go nie zabije, żadne / wonności Arabii, a przecież ręka tak mała... O-o-och!</i>	
Śmierć Lady Makbet.	–	

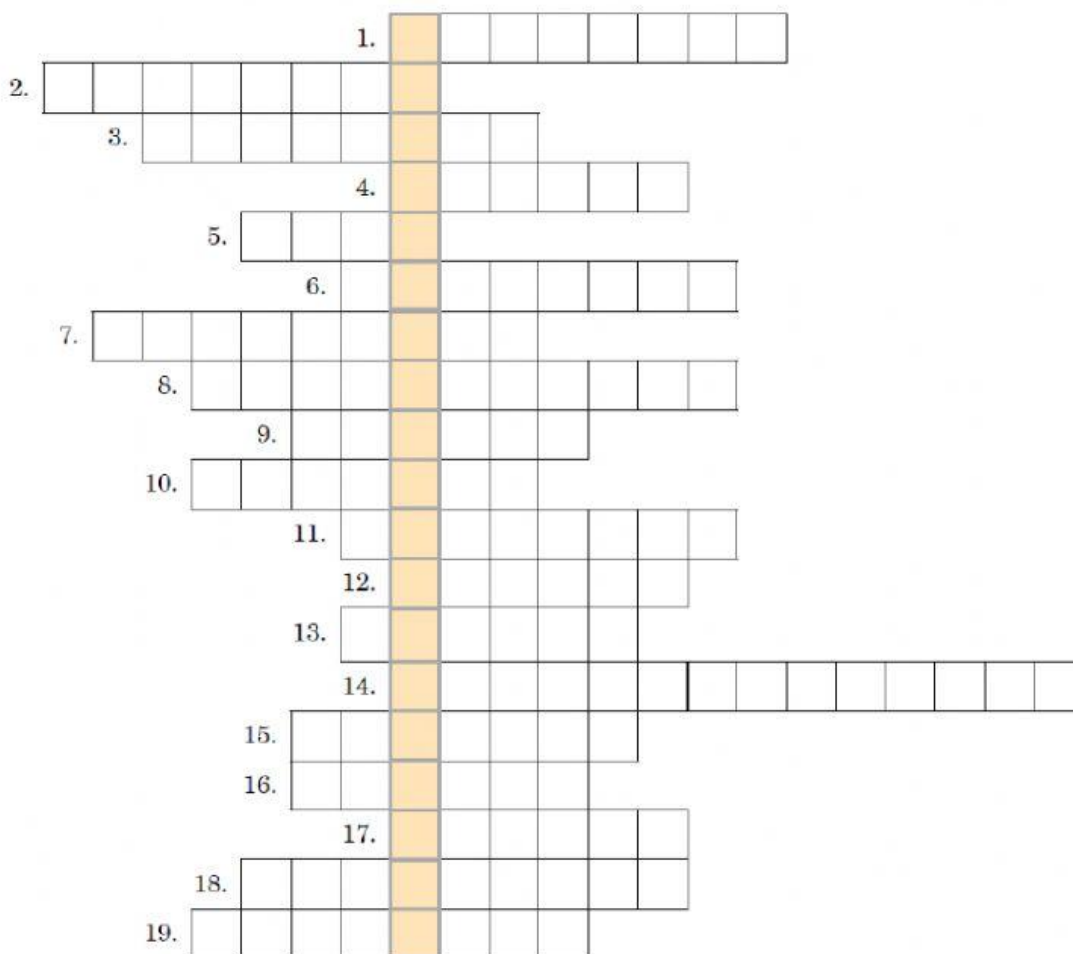
3. Wpisz do tabeli po trzy cechy osobowe Lady Makbet, które uwidoczniły się w różnych okresach życia bohaterki.

*BEZDUSZNA *OBLĄKANA *OKRUTNA *DWULICOWA *POGRĄŻONA W OBSESJACH *ZDESPEROWANA *NEKANA WIZJAMI ZBRODNI *INTRYGANTKA *SŁABA *DOMINUJĄCA *ZDETERMINOWANA	
LADY MAKJET NAMAWIAJĄCA DO PIERWSZEJ ZBRODNI	LADY MAKJET PRZED ŚMIERCIĄ

5. Zaznacz „Informacja” lub „Opinia” we właściwym miejscu.

- a) Lady Makbet pogrążona w obłędzie budzi tylko litość u czytelnika. Zamknięta w sobie kończy swoje życie samobójstwem. **Informacja/Opinia**
- b) Zmiany psychiczne, jakie zachodzą w Makbecie i przekształcają go w cynicznego tyrana są zapowiedzią nieuchronnej klęski. **Informacja/Opinia**
- c) William Szekspir swoją tragedię „Makbet” oparł na faktach historycznych, które zaczerpnął z Kronik Anglii, Szkocji i Irlandii. **Informacja/Opinia**
- d) Lady Makbet kieruje się zasadami, jakie zawarł w swojej doktrynie filozoficznej i politycznej Niccolo Machiavelli, włoski filozof, pisarz polityczny i społeczny oraz dyplomata florencki, żyjący na przełomie XV i XVI wieku. **Informacja/Opinia**

Przypomnij sobie wiadomości na temat antycznego teatru greckiego i rozwiąż krzyżówkę.

1. Jeden z gatunków dramatu.
2. Dawne obrzędy religijne na cześć boga winnej latorośli, związane z tańcem i śpiewem.
3. Hymn pochwalny w liryce starogreckiej.
4. Wprowadził pierwszego aktora na scenę.
5. W starożytności składał się z mężczyzn przebranych za satyrów w kozłże skóry.
6. Zmiany zachodzące na przestrzeni wieków.
7. Funkcja tragedii mająca prowadzić widza

do osiągnięcia wewnętrznego spokoju.

8. Sławny starożytny komediopisarz.

9. Podstawowa forma wypowiedzi w dramacie.

10. Zasada tragedii antycznej, która polega na stosowności wszystkich elementów dzieła.

11. Tragizm to kategoria estetyczna zakładająca dwóch równorzędnych wartości.

12. Na przykład: dionizyjski lub apoliński.

13. Zuchwałość lub pycha bohatera tragedii prowadząca go do zguby.

14. Najważniejsza zasada w teatrze greckim.

15. Organizowany w czasie Wielkich Dionizji, pozwalał na obejrzenie utworów wybranych dramatopisarzy.

16. Nieświadome dążenie bohatera do klęski, która jest mu pisana.

17. Wielkie Dionizje to dla Greków

18. Obok Sofoklesa i Eurypidesa jeden z wielkich dramaturgów greckich.

19. Pieśń chóru komentująca wydarzenia rozgrywające się w tragedii.

Hasło:

III. Szekspir wobec konwencji antycznych

Uzupełnij tabelę zawierającą porównanie cech dramatu antycznego i szekspirowskiego.

Dramat antyczny	Dramat szekspirowski
.....	pogłębiona analiza psychologiczna – zło bohatera ma źródło w jego charakterze i moralności, ukazana zmienność charakteru postaci (metamorfoza bohatera) i psychologiczna motywacja działań, każdy ma wolną wolę i sam decyduje o swoich czynach, człowiek jest indywidualnością
budowa dramatu: podział na stasimony i epejsodia; prolog, który wprowadza w sytuację; epilog pełniący funkcję wyjaśnienia, dopowiedzenia	
zasada trzech jedności: miejsca, czasu i akcji; nieskomplikowana struktura wątków; całość akcji zmierza do wyrażnie zarysowanego punktu kulminacyjnego	
.....	koegzystencja dwóch światów: fantastycznego i realnego (dramat miał pobudzać wyobraźnię)
motorem akcji jest konflikt tragiczny	
.....	ważna rola nastroju (frenetyzm) budowanego m.in. przez przyrodę – zjawiska atmosferyczne są ważnym dopełnieniem gry aktorskiej; burze, wiatry, błyskawice oddziałują na bohaterów i odzwierciedlają ich stan; natura reaguje na zbrodnie Makbeta, które naruszają moralny porządek świata
.....	zrezygnowanie z chóru – widz sam obserwuje akcję utworu i wyciąga wnioski
opieranie się na grze najwyżej trzech aktorów	
.....	zerwanie z zasadą dekorum (mieszanie kategorii estetycznych: tragizmu i komizmu, np. scena z Odźwiernym), wprowadzenie scen, w których leje się krew (epatowanie okrucieństwem)
bohaterami są przede wszystkim członkowie rodzin królewskich	